

Національний
університет
оборони
України

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
“ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ”

Рівень вищої освіти

Третій (освітньо-науковий), PhD

Спеціальність

081 Право

Статус дисципліни

Вибіркова

Мова викладання

Українська (англійська)

Обсяг дисципліни

3 кредити ECTS/90 год. (Л – 12 год., С – 14 год., Залік – 4 год.)

Курс/півріччя

2 курс

Лінк на дисципліну

<https://adl.mil.gov.ua/login/index.php>

Оригінальність дисципліни

Авторський курс

Ключові слова

Кваліфікація кримінальних правопорушень, наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень, об'єкт та суб'єкт кримінального правопорушення, юридичні підстави кваліфікації, конкуренція загальної та спеціальної норм кримінального права.

Викладач

АЛІЄВ Роман Вагіфович

кандидат юридичних наук, доцент, начальник науково-дослідної лабораторії проблем правового забезпечення сектору безпеки і оборони інституту стратегічних комунікацій

Сторінка в Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4309-3652>

Наукові та навчально-методичні праці за тематикою дисципліни:

1. Алієв Р.В., Панасевич Л.А., Прохоренко М.М., Шамрай Б.М. Кваліфікація злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, вчинених військовослужбовцями збройних сил Російської Федерації під час російсько-української війни. К: НУОУ, 2023. – 382 с.

2. Алієв Р.В., Возник М.В. Кримінологічне забезпечення правопорядку в Збройних Силах України. Міжнародний науковий журнал “Інтернаука” Серія: “Юридичні науки” № 1 (71) / 2024. С. 118-127.

	<p>3. Алієв Р.В., Беззубов Д.О., Возник М.В. Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні в умовах війни. DICTUM FACTUM. Державний університет інфраструктури та технологій № 2(16), 2024 С. 325-340.</p> <p>Підвищення кваліфікації:</p> <p>1. Курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних та наукових працівників з питань освітньої діяльності. З 21.11.2022 по 21.12.2022 Національний університет оборони України імені Черняховського. Свідоцтво про підвищення кваліфікації СПК №07834530/006434-22 видане 21.12.2022 р.</p> <p>2. Курси підвищення кваліфікації з питань стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони (ОМ-НБО). З 28.02.2024 по 05.03.2024. Національний університет оборони України. Свідоцтво про підвищення кваліфікації СПК № 07834530/010053-24 видане 06.03.2024 р.</p> <p>Контактні дані: e-mail: militar@ua.fm</p>
<p>Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:</p>	<p>СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.</p> <p>СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.</p> <p>СК08. Здатність проводити дослідження правового регулювання у сфері права національної безпеки та військового права, правового забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції.</p>
<p>Запланований результат:</p>	<p>РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.</p> <p>РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.</p> <p>РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.</p> <p>РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.</p> <p>РН12. Аналізувати тенденції розвитку права національної безпеки, військового права та військового законодавства, визначати перспективні напрями науково-правових досліджень.</p>
<p>Чому дисципліна для мене є важливою/корисною/актуальною?</p>	<p>Я отримаю фундаментальні наукові знання з найбільш актуальних теоретичних та практичних проблем кримінально-правової кваліфікації у слідчій та судовій практиці.</p>
<p>Які знання я отримаю?</p>	<p>Знання: загальнонаукових положень кваліфікації кримінальних правопорушень; розмежування кримінальних правопорушень, відокремлення їх від діянь, що не є кримінальними правопорушеннями; кваліфікації кримінальних правопорушень за об'єктом та об'єктивною стороною складу</p>

	кримінального правопорушення; кваліфікації кримінальних правопорушень за суб'єктом та суб'єктивною стороною складу кримінального правопорушення; кваліфікації кримінальних правопорушень за різними формами вини; спеціальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень; кримінально-правової кваліфікації при множинності та конкуренції кримінально-правових норм.
Які вміння я розвину?	Визначати зміст основних методологічних і логічних засад кримінально-правової кваліфікації; розмежовувати загальні засади (правила) кримінально-правової кваліфікації (за ознаками об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта, суб'єктивної сторони); використовувати спеціальні засади (правила) кримінально-правової кваліфікації (незакінченої злочинної діяльності, кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті, множинності кримінальних правопорушень, при конкуренції кримінально-правових норм, за обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння та за відсутності ознак складу кримінального правопорушення, при зміні кримінально-правової кваліфікації тощо); застосовувати логічні поняття, категорії і правила кримінально-правової кваліфікації; тлумачити норми чинного кримінального законодавства України в процесі кримінально-правової кваліфікації; правильно застосовувати методiku кримінально-правової кваліфікації; реалізовувати методiku кваліфікації кримінальних правопорушень.
Що мене очікує?	Отримання наукових знань щодо наукових підходів кваліфікації суспільно небезпечних діянь залежно від елементів (об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта, суб'єктивної сторони) та ознак складу кримінального правопорушення.
Якого результату я досягну?	Можу бути спроможний: визначати методологічні проблеми спеціальних положень кваліфікації кримінальних правопорушень залежно від стадій їх вчинення, співучасті у кримінальному правопорушенні, при їх множинності та при конкуренції кримінально-правових норм.
Де я зможу застосувати отримані знання та вміння?	Під час проведення наукових досліджень. Під час обговорення відповідних тем на наукових конференціях, семінарах, круглих столах, нарадах, дискусіях, суперечках тощо. У майбутній науково-педагогічній (науковій) діяльності
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Загальнонаукові положення кваліфікації кримінальних правопорушень. Л. Тема 1. Заняття 1. Поняття “кваліфікація кримінальних правопорушень”. С. Тема 1. Заняття 2. Підстави кваліфікації кримінальних правопорушень. Тема 2. Розмежування кримінальних правопорушень, відокремлення їх від діянь, що не є кримінальними правопорушеннями. Л. Тема 2. Заняття 1. Складові елементи кваліфікації кримінальних правопорушень. С. Тема 2. Заняття 2. Значення складу кримінального правопорушення для кримінально-правової кваліфікації. Тема 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень за об'єктом та об'єктивною стороною складу кримінального правопорушення. Л. Тема 3. Заняття 1. Кваліфікація за об'єктом кримінального правопорушення. С. Тема 3. Заняття 2. Кваліфікація за ознаками об'єктивної сторони складу

	<p>кримінального правопорушення.</p> <p>Тема 4. Кваліфікація кримінальних правопорушень за суб'єктом та суб'єктивною стороною складу кримінального правопорушення.</p> <p>Л. Тема 4. Заняття 1. Кваліфікація за ознаками суб'єкта кримінальних правопорушень.</p> <p>С. Тема 4. Заняття 2. Кваліфікація за ознаками суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.</p> <p>Тема 5. Кваліфікація кримінальних правопорушень за різними формами вини.</p> <p>Л. Тема 5. Заняття 1. Законодавче визначення кваліфікації за формою вини.</p> <p>С. Тема 5. Заняття 2. Принципові умови правильної кваліфікації за суб'єктивною стороною складу кримінального правопорушення.</p> <p>Тема 6. Спеціальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень.</p> <p>Л. Тема 6. Заняття 1. Кваліфікація кримінальних правопорушень залежно від стадії їх вчинення.</p> <p>С. Тема 6. Заняття 2. Кваліфікація кримінальних правопорушень вчинених у співучасті.</p> <p>Тема 7. Кримінально-правова кваліфікація при множинності та конкуренції кримінально-правових норм.</p> <p>Л. Тема 7. Заняття 1. Кваліфікація кримінальних правопорушень при їх множинності.</p> <p>С. Тема 7. Заняття 2. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм.</p> <p>Залік</p>
<p>Інформаційні джерела</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text. 2. Закон України “Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 22-23, ст.194) від 24 березня 1999 року № 548-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-XIV#Text. 3. Закон України “Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України” від 24.03.1999 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1999. № Ст. 197. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14#Text. 4. Закон України “Про судову експертизу” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 28, ст.232). 25 лютого 1994 року № 4038-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12. 5. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131) від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text. 6. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88) від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text. 7. Кодекс адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446) від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text. 8. Наказ Міністерства оборони України “Про затвердження Порядку проведення службового розслідування у Збройних Силах України” від 21.11.2017 № 608. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 13 грудня 2017 р. за № 1503/31371. 9. Постанова Пленуму Верховного Суду України “Про судову практику в

	<p>справах про злочини проти життя та здоров'я особи” від 07.02.2003 № 2. 10. Постанова Пленуму Верховного Суду України “Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність” від 27.02.2004 № 2. 11. Постанова Пленуму Верховного Суду України “Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями” від 23.12.2005 № 13. 12. Постанова Пленуму Верховного Суду України “Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи” від 30.05.2008 № 5.</p> <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін, та ін. ; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 6-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2021. – 768 с. 2. Контрольний пакет (станом на 29.09.2022 року) Проект Кримінального кодексу України. 3. Скрипник А. В. Використання цифрової інформації в кримінальному процесуальному доказуванні : монографія / А. В. Скрипник ; Нац. Юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2022. – 408 с. 4. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень : навч. посіб. / [М. І. Панов, С. О. Харитонов, О. О. Володіна та ін.]; за ред. М. І. Панова та С. О. Харитонова. Київ : Норма права, 2023. 460 с. 5. Алієв Р.В., Панасевич Л.А., Прохоренко М.М., Шамрай Б.М. Кваліфікація злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, вчинених військовослужбовцями збройних сил Російської Федерації під час російсько-української війни. К: НУОУ, 2023. – 382 с. 6. Алієв Р.В., Возник М.В. Кримінологічне забезпечення правопорядку в Збройних Силах України. Міжнародний науковий журнал “Інтернаука” Серія: “Юридичні науки” № 1 (71) / 2024. С. 118-127. 7. Алієв Р.В. Цифрова криміналістика в сучасному кримінальному процесі України. Актуальні питання криміналістики та судової експертизи в умовах воєнного стану [Текст] : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 3 липня 2024 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. 431 с. С. 107-112.
<p>«Правила гри»</p>	<p>З боку викладача:</p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечення потреб та запитів здобувачів; – подання актуального й необхідного матеріалу; – наповнення дистанційного курсу на платформі Moodle; – дотримання андрогогічної справедливості, норм та принципів андрогогічної етики, відкритість і щирість у спілкуванні; – забезпечення позитивної й творчої атмосфери на навчальних заняттях. <p>З боку здобувача:</p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність навчатися, розвиватися і змінюватися; – відвідування навчальних занять; – опрацювання лекційного матеріалу; – якісна підготовка до семінарських занять; – доброзичливість, відкритість, щирість, готовність до конструктивної критики; – оригінальність, креативність, ініціативність; – дотримання академічної доброчесності.

Академічна мобільність	Здобувачу освіти гарантується право на академічну мобільність, яка здійснюється відповідно до угод та меморандумів про наукову та науково-технічну співпрацю із закладами НАН України, ВВНЗ, військовими навчальними підрозділами ЗВО та науковими організаціями. А також відповідно до угод про співпрацю із закордонними військовими ЗВО, доступом до спільних освітньо-наукових проєктів (ERASMUS+, DEEP UKRAINE Programme), та залученням до міжнародних конференцій.
Додатково	Детальнішу інформацію про “Загальна теорія кваліфікації кримінальних правопорушень” наведено в робочій програмі навчальної дисципліни.